

TOPLUMCU BELEDİYECİLİK BİLDİRGESİ

NEDEN YENİ BİR BELEDİYECİLİK ARAYIŞINDAYIZ?

Belediyeler, tarihsel olarak meta üretimi ve ticaretin merkezleri olarak kapitalizmin gelişme aşamasında kentleri yönetmek için kuruldu. Kuruluşun itici gücü kentin yeniden üretimine olan gereksinimdi. Kentin egemeni burjuva sınıfının sermaye birikimi için kente ve emek gücüne ihtiyacı vardı; emek gücünün ise barınmaya, suya, ısınmaya, karnını doyurmak için ekmeğe, giyinmeye ve bunları satın alacağı yerlere... Belediye örgütlenmesi esas olarak burjuva sınıfının ve işçi sınıfının asgari ortak ihtiyaçları üzerinde yükseldi...

Aradan geçen birkaç yüzyılın ekonomik, sosyal, bilimsel, toplumsal gelişmelerinin sonucunda bugünün dünyasında belediye yine aynı amaca hizmet ediyor; kentte üretim ve tüketim zincirinin aksamadan sürmesi için kenti ertesi güne, kent emekçisini üretime hazırlıyor. Belediyeyi kuran sınıfsal ilişkiler bugün de geçerli; sadece daha karmaşık, daha yüksek beklentiler, daha çeşitlenmiş ihtiyaçlar söz konusu...

Kapitalizmin tahrip düzeyi en yüksek dönemine tanıklık ediyoruz. Bu dönemin son 30-35 yılında yeni kavramlarla kendini yenilemeye çalışan kapitalizm, küresel finans kuruluşlarının ve emperyalist devletlerin gücü ile dünya halklarını yeni sağ ideolojinin egemenliğine sokmuştur. Bu süreçte yeni sağcılık yeni devlet örgütlenmesinin ve küresel düzeyde kurumsallaşmış kapitalizmin yeni ideolojisi olmuştur. Devletler anayasalarını bu doğrultuda değiştirmektedirler. Türkiye'deki yeni anayasa tartışmalarına bu açıdan da bakılmalıdır.

Toplumsal sorunlara karşı yazılan reçetedeki ilacın adı liberalizmdir. Özgürlük ise bu ilacın insanın aklını başından alan ana maddesidir. Ama bu özgürlük tiyatrosunun aktörleri halk değil şirketlerdir. Özelleştirme, yerelleştirme, serbestleşme, şeffaflık, verimlilik, performans gibi liberal içerikli kavramlarla değiştirilen ve sağcılaştırılan devlet, artık küresel kapitalizmin doğrudan yerel iktidar aygıtına dönüşmüştür.

Yeni sağcı devlet yeni sağcı yerel yönetimi de kurmuştur. Türkiye bu kuruluş sürecini AKP eliyle 2003 yılından başlayarak daha yoğun ve derinlemesine yaşamaya başlamıştır.

Sağcı devlet anlayışı tüm belediyeleri kuşatmıştır. Yeni devlet yapısının getirdiği kamu yönetimi anlayışının farkında olarak sürece direnen belediye sayısı bir elin parmakları kadardır.

Tahribat büyüktür: insan, doğa ve tüm canlıların yaşam alanları tahrip edilmiştir. İnsan kendine ve kentine yabancılaştırılmış, doğa acımasızca katledilmiştir. Kentler yaşanamaz haldedir. Piyasa kentin üzerine kâbus gibi çökmüştür; belediye piyasanın hizmetine girmiş; insan ise tüketim çarkının dişlisi haline getirilmiştir.

Daha fazla katılım, yerele daha fazla yetki perdesinin arkasından şirketlerin katılımı ve şirketlere aktarılan yetkiler çıkmaktadır. Özgürlük ve katılım lafı çoğaldıkça belediye halktan uzaklaşmakta piyasaya yakınlaşmaktadır. Oysa özgürlük ve katılım piyasanın değil halkın talepleridir. Verimlilik ve etkinlik kavramlarının arkasından ise giderek vahşileşen emek gücü sömürüsü çıkmaktadır.

Yeni sağcılığın yarattığı toplumsal eşitsizliği kentin emekçisi iliklerine kadar yaşamaktadır. Eşitsizlik ile gelen yoksulluk yeni sağcı devlet için ortadan kaldırılması gereken değil yönetilmesi gereken bir sorundur; yoksulluğun yönetimi yoksulun bağımlı hale gelmesi, biat kültürünün inşası ile mümkündür ve adım adım gerçekleştirilmektedir. Neoliberalizm bir yandan da yarattığı derin iktisadi ve siyasal krizlerin pençesinde can çekişmektedir.

Devletler ve toplumlar neoliberalizmin yarattığı buhrandan çıkmanın yollarını bulmaya çalışıyorlar. Bugün neoliberalizmin doğduğu İngiltere’de bile kamu hizmetleri kamulaştırılıyor; küresel su tekelleri ile tanınmış Fransa’da su hizmeti yeniden belediyeleştiriliyor ise yeni seçenekler aranmaya başlanmış demektir.

Türkiye’de en gerici elbiseleri giyen neoliberal anlayış, insanları büyük bir umutsuzluğa doğru hızla sürüklemektedir. Onuruyla geçinebileceği bir iş bulmakta zorlanan kentli; deresini, merasını, bostanını kaybetme korkusu karşısında yaşam mücadelesi veren köylü ve toplumsal statüsünü kaybetmeye zorlanan kadınlar yol ayrımındadır. İşte bu yüzden yeni seçenekleri konuşmanın zamanıdır.

ÇIKIŞ YOLUMUZ TOPLUMCU BELEDİYECİLİKTİR

Toplumcu belediye kapitalizmin çok boyutlu krizinin yarattığı tahribata karşı halkı koruyan ve insanın iyi kötü yaşadığı değil üretken, sağlıklı ve mutlu yaşayacağı kenti yaratan belediyedir.

İnsan ve doğa sömürsünde sınır tanımayan kapitalizme karşı toplumcu belediye, insanı ve doğayı koruyarak kamu hizmetlerini geliştirmeyi, kamu malı üretimini piyasaya terk etmemeyi ve piyasalaştırılan hizmeti geri almayı hedefler; unutturulmaya çalışılan kamu hizmetinin bedava sunulması ilkesini ulaşılması gereken bir toplumsal hedef olarak sürekli gözetir.

Toplumcu belediye kamu erkini ve yetkisini piyasayı denetleme ve sınırlandırma amacıyla kullanır; başlıca aracı planlama; gerekçesi ise toplumun ortak çıkarları ve toplumsal yararadır. Piyasa işleyişi toplum aleyhine olamaz; piyasanın kamuyu eritmesine izin verilmez.

Toplumcu belediye halkın yönetime ve karar alma sürecine katılımını sağlayacak araçları geliştirir; bizzat halkın iktidarını hedefler. Toplumcu belediye, kamunun toplum yararına çalışmasını talep eden örgütlü halkın yerel iktidarındır. Yerel iktidarı kazanma süreci belediyenin nasıl yönetileceğinin göstergesidir; katılım, bilgilendirme ve aydınlanma ile vücut bulur. Toplumcu belediye talebi ve toplumcu belediye iktidarı bu temeldeki bir katılım anlayışı ile demokratik içeriğine kavuşur.

Toplumcu belediye kent dayanışmasının yerel kamusal dayanağıdır. Kenti ağ gibi ören, dayanışma bilincini geliştiren yaygın kooperatif örgütlenmeleri kent dayanışmasının en önemli araçlarıdır. Kentli dayanışmasına rehberlik eden toplumcu belediye yoksulluğu yönetmeye değil; yoksulluğu ortadan kaldırmaya taliptir. Yoksulun olmadığı kentler yaratmak mümkündür. Planlama, dayanışma, yaratıcılığı teşvik, katılım ve kamu maliyesi olanaklarının toplum yararına kullanılması yoksulluğun ilacıdır.

Kent toprakları demokratik-katılımcı planla toplum yararına yönetilir; toplumsal yarar ilkesi, toprakta toplumsal mülkiyeti koruma ve geliştirme ile sağlanır.

Neo liberal kapitalizm çağı emek gücünün değerini düşürmek ve bu temelde sermayeyi kutsamak üzerinden yürütülmektedir. Neo liberal devlet ve neo liberal kamu yönetimi bu felsefe üzerinde yükseltilmektedir. Emek gücü sömürsü Devlet politikasıdır; taşeronluk bu politikanın belediye yönetimindeki somut ifadesidir. Toplumcu belediye, kamu erkini emek gücü sömürsünü sınırlandırmak için kullanır.

ÇIKIŞ İLKELERİMİZ

1- Yeniden belediyeleştirme;

Piyasalaştırılan hizmetler belediyelere geri alınmalıdır. Bu konuda bugüne kadar yapılan özelleştirmelere karşı yeniden belediyeleştirme mücadelesi verilmelidir.

Elektrik dağıtım hizmeti, tüketicileri koruma amaçlı zaruri ihtiyaç maddelerine narh koyma yetkisi, her türlü denetleme yetkisi gibi daha önceleri belediyelere ait olup başka kuruluşlara devredilen ya da ortadan kaldırılan hizmet ve yetkiler de yeniden belediyeleştirmenin konusudur.

2- Toplumsal eşitlik;

Her kentli kentin sahibi ve ortağıdır; kentli, gelir durumundan bağımsız olarak belediye hizmetlerinden yararlanma hakkına sahiptir. Toplumcu belediye kaynak tahsisinde gelir adaletsizliğini ortadan kaldırma hedefiyle hareket eder.

3- Dayanışma;

Toplumcu belediye kentte her düzeyde dayanışmaya öncülük eder ve karar.

4- Demokratik yönetim;

Belediye karar organlarının seçim ve çalışma sisteminin demokratikleştirilmesi; halkın örgütlenmesine öncülük edilmesi; örgütlü toplum kesimlerinin karar, yönetim ve gözetim sürecine katılması, belediye uygulamalarının toplumsal yararını her an sorgulayabilmeleri toplumcu belediye talebinin ve yönetiminin temelidir.

Belediyenin sorumluluğunda planlama-karar alma- uygulama sürecinde yurttaş-üniversite-meslek kuruluşu, demokratik örgüt ve belediye çalışanlarının katılımı; siyasi-mali çıkarıcılığın ortadan kaldırılması yönetim ilkesidir.

5- Üretici ve paylaşımcı belediyecilik;

Toplumcu belediye, kaynak yaratır, üretir ve üretime yön verir; üretici kuruluşlara ve dayanışmalarına kaynaklarıyla ve yetkileriyle güç vererek istihdam olanakları yaratılmasına katkı sağlar; kooperatifçiliği destekler, kooperatif kurar; üretime ve adil paylaşımına eşdeğer önem verir.

6- Planlamacılık ve kalkınma

Toplumcu belediyecilik, yereli yönetme anlayışıyla sınırlı değildir; yerelde toplum yararına planlama ve kalkınmanın ulusal ölçekte toplum yararına planlama ve kalkınma ile mümkün olabileceği düşüncesinden hareket eder.

7- Ortak yaşam kültürü ve kentlilik bilinci;

Piyasa ve tüketim mekânlarında bir araya toplanarak yalnızlaştırılan, kendine ve kentine yabancılaşan tüketici bireyi, toplumsal birlikteliklerde ve etkinliklerinde bir araya getirerek üretici, dayanışmacı ve paylaşımcı hemşeri yaratmak; kentine sahip çıkan, talep eden, sorgulayan, hak arayan yurttaş destekleyerek kentli ve hemşeri bilincinin oluşması için olanak yaratmak toplumcu belediyenin bireye ve toplumsal yaşama bakış açısını yansıtır.

8- Nitelikli hizmet-üretken emek - nitelikli çalışma koşulları

Kamu erkinin belediye hizmetlerinde ve tüm kentte istihdam koşullarının iyileştirilmesi ve emek gücünün değerinin yükseltilmesi yönünde kullanılması toplumcu belediyenin emek gücüne bakış açısını yansıtır. Toplumcu belediye, kentte emek gücünün niteliğinin yükseltilmesi ve eğitimini; işçilerin sağlık ve güvenliğini toplumsal bir görev bilir.

9- Doğal ve tarihi çevrenin korunması;

Çevreye duyarlı, ekosistemlerin, tarihsel kültürel değerlerin, doğal yaşam alanlarının korunması, iyileştirilmesi, çeşitlendirilerek çoğaltılması ve geliştirilmesi; toplumsal ve doğal miras olarak geleceğe aktarılması ve bu yönde bir toplumsal bilinç oluşturulması toplumcu belediyenin temel görevidir.

Toplumcu belediye kentlerde yaşayan sokak hayvanlarının yaşam haklarına saygı duyararak, onların korunması ve bakımı için gerekli çalışmaları yapar.

10- Gelişmeye açık olmak;

Toplumcu belediye, kapitalizmin yarattığı çok boyutlu tahribata karşı hem ulusal düzeyde hem de Dünya’da süren arayışı izler; bu yöndeki uygulamalardan ilham alır. Yerel değerleri ortaya çıkararak bunları toplumlara tanıtmak; yavaş şehir türü seçkin uygulamaları teşvik etmek toplumcu belediyeciliğe zenginlik katar.

Böylece piyasanın ihtiyaçlarına göre biçimlendirilmeye çalışılan “marka kente” karşı insan ihtiyaçlarına odaklı yeni bir kent yaratma bilinci yeşertilebilir.

11- Herkesi görmek;

Toplumcu belediye, engelli durumunda olan, engelleri nedeniyle toplumsal yaşamdan dışlanma tehlikesi ile yüz yüze kalan her hemşeriyi görmek ve onların toplumsal yaşama katılımının önündeki engelleri kaldırmak zorundadır. Engelli örgütleriyle birlikte çalışmak toplumcu belediyenin demokratik yönetim anlayışının gereğidir.

Toplumcu belediye, toplumda yardıma muhtaç durumda bulunan yaşlılar, çocuklar ile kadınların mağduriyeti önlemek ve korunmalarını sağlamak için gerekli çalışmaları yapar.

12- Tüketiciyi koruma;

Piyasanın denetlenmesinde tüketici bilinci ve örgütlenmesi önemli araçlardan birisidir. Toplumcu belediye piyasa işleyişi nedeniyle maddi-manevi kayba uğrama riskiyle yüz yüze bulunan tüketicilerin korunması amacıyla piyasayı denetler; tüketici örgütleri, bağımsız kuruluşlar ve araştırmacılarla işbirliği içinde hareket eder.

13- Toplumsal cinsiyet eşitliği;

Toplumcu belediye kadınların yaşadığı sorunlara duyarlı olan; kamu erkini kadın sorunlarını çözmek için kullanan ve toplumsal cinsiyet eşitliği için bilinç oluşturan belediyedir.

14-Kültür ve sanatı desteklemek;

Toplumcu belediye, kültürel ve sanatsal faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ve topluma ulaştırılması için gerekli ortamı hazırlayan, özellikle çocukların ve gençlerin bu faaliyetler kapsamında eğitilmesi için çaba harcayan belediyedir.